



«ՉՕՃՈՒԳԼԱՐԸ ՊԱՆԱ ԿԷԼՄԷՅԷ ՊՐԱԳԸՆ» ՂՈՒԿ. ԺԸ. 16:

ՃԻԼՏ Ե.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ. ՄԱՐՏ 1. 1876.

Ն° 3



ՀԱՅԻ ԽԱԹՈՒՆ ԻԼԷ ՍՐԲՈՒՅԻ

ԻՇ ՊԻԹԻՐՄԷՆԻՆ ԳԱԻՏԼՍԻ

Սրբուհի չորասկի էօրմէք չալըչմագ-տա օլուպ, պիրտէն պիրէ չորասկը է-լինաէն աշաղը ամարագ պէօյիւք վա-լիաէսինէ, «Պու իշ կիւճ տիր, պուճու եափամայօրուժ» տէտիւ Հաճի խա-թուն, «Կիւճ օլտուղունու պիլիրիւմ, փագաթ չորասկ էօրմէք էօյրէնտիլին հալտէ, իշ գօլայլանը» տէտիւ Սրբու-հի, «Չորասկ էօրմէք էօյրէնտէք իս-

թէր իսէմտէ, պու պէօյիւք չորասկը էօրմէք իսթէմէմ, պուճու առլա պի-թիրէմէքէճէյիւմ. իփիւք չօգ տէփա իյնէլէրիմին ուճունտան գաշար, վէ պիր սըրա թէքմիլ էտէնէ գաաար չօգ վաղըթ կէչէր» տէտիւ Հաճի խա-թուն Սրբուհիի եանընա չաղըրըպ, իյնէլէրի նասըլ թուլածաղընը օնա կէօթէրտիքաէն սօնկրա, պիր աէ էօ-յիւա վէրտի Մէղըրիւր էօյիւա պաշ-

գա չօճուգլարա տախի փախէլի օլտուն տէյիւ պասմախանէտէ պուլունան տիղիճիլէրէ ըիճա էթտիւմ տէ իշթէ օնլար օնու պուրատա պասմըչլար: Սրբուհի, չօրասկ էօրմէք վագա կիւճ տիր, փագաթ պու ալէմտէ ինսանա փախէլի օլան չէյլէրտէն հիշ պիրիսի զահմէթսիղ օլմաղ, էյէր տօղրամաճըլար զահմէթ չէքմէղ-սէ իտիլէր, պիղիւմ էվէրիմիղին նէ գափուսու նէ տէ փէնչէրէ-լէրի օլուր իտի: Քէզա տուվար-ճըլար զահմէթ չէքիւպ չալըչմա-սա իտիլէր, էվէրիմիղին տու-վարըրը օլմաղ իտի: Տէյիրմէնճի զահմէթ չէքիւպ չալըչմասա, էքմէք եափմագ իշիւն ուն պուլուն-մագ, էյէր փէտէրին վէ վալիաէն զահմէթ չէքիւպ չալըչմասալար, էքմէք վէ էվ եափան տտէմէրէ վէրմէք իշիւն փարա պուլա-մագլար: Իշին կիւճ օլտուղու իշիւն օնու պրագմա, իլլա ճէ-սարէթլի օլ, վէ տէվամ էյլէ, օլ վագըթ նէ եափմագ իսթէրտէն էյի եափապիլիրսին:»

ԵՅԼԻՅԷ ՊԷՏԷԼ ՔԷՕԹԻԼԻԻԲ

Սեղրաք պիր տէփա սույա տիւչիւպ պօղուլմագ թէհլիքէ-սինաէ իքէն, եօլտան կէչէն պիր առէմ օնուն պու հալինի կէօ-րէրէք չափուճագ սույա ամը-լըպ օնու գուրթարտը: Պունտան սօնկրա Սեղրաք պու առէմի հէր նէրէտէ կէօրսէ իտի, օ-

նուն արգասընտան գօշուպ, օնա լա-գապ թագար վէ օնու թաշլար իտի: Սիղ շիմտի պուճու իշիթտիլինիղտէ, էլպէթթէ Սեղրաք իշիւն, «Նէ եա-լամաղ վէ նանքէօր պիր չօճուգ ի-միշ» տէյէճէքսինիղ, փագաթ պիր աղ սասըր էտին: Սիղ տախի հէլաք օլմուշ տէյիլ մի իտինիղ, վէ սիղի գուրթարմագ իշիւն Յիսուս էօրմէտի մի: Սիղ շիմտի Գուրթարըճընըլ իլէ

քէնտի էֆրեարընը պէօյ-
լէճէ պէյան էթտիլինտէ,
ծնուն տօսթլարը պիլէ
Սարգիսին նիլէթինի վէ
ծնուն սէշտիլի եօլու պէ-
յէնիպ թաճսին էթտիլէր,
վէ Յովհաննէսին ֆիքրի-
նի աէյիլթիլմէք իշին
հէր ճիհէթլէ չալըշտը-
լար :

Շէհիրտէն ազիմէթ է-
տէճէրէրի կիւն, Սար-
գիս կիւղէլ վէ սիւսիւ
լուպալար կիլէրէք եօլա
չըգտը: Օնուն տօսթլա-
րընտան չօղլարը օնու
կէծնտէրմէք վէ եօլուն
կիւղէլլիլինն սէֆաար-
նա պիր աղ տա քէնտի-

լէրի հիսսէմէնտ օլմագ իշին էփ
էյի եօլ օնուն իլէ պէրապէր կիթտի-
լէր: Սէֆիլ Յովհաննէս, քիմսէ օնուն
կիթտիլի կիւճ եօլտան կիթմէք իս-
թէմէտիլի սէպէպի իլէ, եալընըճա
եօլա քէվան օլտու: Յովհաննէս տա-
յանըղլը րուպա կիլմիլ վէ կիւճ պիր
իշ իշին հաղըրլանմը իտի: Սարգի-
սին կիթտիլի եօլ օնա չօղ խօշ կէօ-
րիւնտիւ, կէրչի օլ եօլտա ֆէնա եէր-
լէր տէ վար իտիլէր իսէ տէ, օնուն
քեաֆիէի եօլաչլարը անճագ եօլուն
սէֆաար հաղըրնտա սէօյլէյիպ, օլ
եօլտան կիտիլէճէք շէհիր իշին պիր
շէյ սէօյլէմէտիլէր: Յովհաննէսին եօ-
լու զանն օլունտուղունտան զիյտտէ
կիւճ վէ թէհիլէքի իտի: Եօլտա ու-
չալուճ վէ թալը չօղ մահալլէր օլ-
տուղունտան, Յովհաննէս զայէթ
կիւճիւք իլէ եօլունա տէվամ էտէ-
պիլը իտի, պաղէն տախի եօլուն
իքի թարաֆընտա վահշի հայլանլար
կէօրիւնիւր իտիլէր: Փագաթ պիր շէյ
Յովհաննէսէ պէօյիւք թէսէլի օլտու,
եօլտա պիրպիլինէ եաղըն տէրպէնա-
լէր պուլունուպ, եօրպուն պիր եօլ-
ճու օրատա րահաթ էտէր իտի, օ-
րատա պուլունան պէքճիլէր իսէ օլ
կիւճ մահալլէրտէն կէշիլէճէք էն
էյի եօլարը եօլճույա կէօսթէրտիք-
տէն մատա, միւմքին օլտուղու գա-
տար օնա թէսէլլի վէ ճէսարէթ տա-
խի վէրը իտիլէր: Հէմ Յովհաննէ-
սին օլ եօլտա րատթ կէլտիլի աղ եօլ-
ճուլար տա եօլուն սօնունտա օլան
սէֆալը րահաթ իւղէրինէ գօնուշտը
իտիլէր :

Նիհայէթ Սարգիս շէհիրէ վար-
տըգտա չօղ թէհսիւֆ էթտի: Մէղ-
քիւր շէհիր խըրսըղլար, գաթիլլէր,
քիւֆրապաղար վէ հէր թիւրլիւ եա-
րամաղլար իլէ տօլու իտի: Սարգիս
էօյլէ առէմէրին արասընտա գալ-
մագ իսթէմէյիպ, օրատան կիթմէյի
նիլէթինէ գօտու իսէ տէ, եէրլիլէր
հէման օնուն էթրաֆընը սարարագ



ՄԱՍԱԿԱՍԳԱՐԵԼԵԱՐԸ ՍՈՒ ԳԱՊԼԱՐԸ

օնու էսիր թուլտուլար: Սօնկրա
տիւշիւնտիւ քի, քէնտիսի կիպի ճէպ-
րէն օրատա ալը գօնուլմուշ օլան ա-
տէմէր իլէ իւնսիլէթ էթսին, ֆա-
գաթ եարամաղլարըն իսթիլաթըն-
տան գուլթիւմագ միւմքիւնսիւղ օլ-
տու: Հէր նէրէյէ տախի կիթսէ իտի,
ֆէնա առէմէրտէն պիր գալը օնուն
եանընտա պուլունուր իտիլէր: Սար-
գիս, «Ա՛հ, քեաչքի պիր տէֆա տահա
վաթանմը, վէ վէտէրիմին խանէսի-
նի կէօրէ իտիմ: Նիլին աճապա պէն
պու եօլտան կէլտիմ: Պու եանըշ
եօլտան կէլմէսիլէր տէյիւ տօսթ-
լարըմա քիմ խապէր վէրէճէք: Վայ
պանա, վայ պանա» տէտի: Ամմա Յով-
հաննէս քէնտի զահմէթլի եօլունու
պիթիլիպ, զայէթ կիւղէլ պիր մա-
հալէ վապ օլմուշ օլտուղունտան,
«Քեաչքի տօսթլարըմ տա պուրատա
պէնիմ իլէ պէրապէր օլա իտիլէր»
տէր իտի: Յովհաննէս եօլտա չէքտի-
լի զահմէթլէրի չալուղ ունուլթու:

Չանն էտէրիմ՝ ֆիքրիմի աննատը-
նը: Հէր պիրիլիլին էօնիւնտէ իքի
եօլ վար: Հանկր եօլտան կիտէճէյի-
նիլի սէլմէք սիլին էլինիլտէ տիր
(Մատթ. է. 13, 14):

ԳԱՄԸԸ ԻՉԻՆՏԷ ՍՈՒ ԹԱՇԸՅԱՆ
ԱՏԷՄԼԷՐ

Իհթիմալ տըր սիղտէն պաղըլարը
գօղա նասըլ եափըլարընը կէօրմիւշ
տիրլէր: Գօղաճը գօղանըն եանլարը-
նը եափմագ իշին թախթալար քէս-
տիլտէն սօնկրա, օնլարըն քէնարլա-
րըն տիւղէլտիր, վէ պալը գալըղա
պէնղէր պիր քէսէր իլէ օլ թախթա-
լարըն իշ թարաֆընը եուլարլագ է-
տէր, վէ գօղանըն տիպիլին կէշիլմէք
իշին թախթալարըն ուֆագ ուճլա-
րընտա պիրէր չուգուր հաղըրլայա-
րագ պիւթիւն փարչալարը պիր եէ-
րէ կէթիլիպ, տէմիր շէնպէրլէր իլէ
օնլարը պիրպիլինէ պաղլար, պիր տէ
տէմիր գուլթի կէշիլլիլ: Պու վէճհ ի-

լէ գօղա պիթմիլ օլուր: Իշինտէ սու
տուրապիլլէճէք պիր գօղա եափմագ
էփ էյի պիր սէնաաթ տըր: Գօղա
եափմագ պիլմէյէն եապանի գապի-
լէլէր սու թալըյաճագ գապ պուլ-
մագ իշին չօղ կիւճիւք շէքըլլէր:
Պէօյլէ գապիլլէլէր սու թալըմագ ի-
շին հայլան տէրիլլէր, պիր նէվ սէ-
փէթլէր, գանթար գապաղը, տէնիղ-
տէ պուլունան պէօճէք գապուգլա-
րը վէ սալրէ, Մատախապարտա տա-
խի գամըշ գուլլանըլար: Սու թալը-
մագ իշին գուլլանըլան գամըշ, էն
իլի գամըշլարտան օլուպ, էհալի օլ
գամըշլարտան իքի արչըն ուղունլուղ-
տա քէսէրէք, իշլէրինի տիւղէլտիր-
լէր, գարըլար տախի օլ գամըշլարը
ումուղլարընա ալարագ գուլլար-
տան սու կէթիլլիլլէր: Եօղարըքի
թապիլտէ, Մատախապարտ գարը-
լարըն գամըշլարընը սու իլէ տօլտուր-
տուգտան սօնկրա օնլարը նասըլ
թուլթալարը կէօսթէրիլմիլ տիր :

Չօնուղլար Աւետարների իշին

ԲԻԹԱՊԸ ՇԵՐԻՖ ՕԳՈՒՅԱՆ ԲԻԻՉԻԲ
ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻՉԻՆ ՀԻՔԵԱՑԷ

Պիր պէօյիւք առէմէր պիր ըրմա-
ղըն քէնարընա տօղրու կիտիլօրլար:
Պու առէմէր քեաֆիէսի տէ, գապա
գուլմաչտան եափըլմըշ էալապ կիլին-
միլ օլուպ, հէմտէրտ եախօտ հէմհալ
օլտուղլարը էսպապլարընտան կէօ-
րիւնիլօր: Օնլարտան պիրիսի պու
պէօյիլլին քէիսի մագամընտա կէօ-
րիւնմէքտէ, վէ պիւթիւն պէօյիլլէք
սէվիլիլ պիր փէտէրին էթրաֆընա
պիրիքէն չօնուղլար կիպի, օնուն էթ-
րաֆընտա եղըլըյօրլար իսէ տէ, մէղ-
քիւր առէմ օպիլլէր կիպի կէնճ պիր
քիմսէ կէօրիւնիլօր: Ըրմաղա եաղըն
վարըպ, օնուն քէնարընտա պուլունան
սըղը օրմանըղտա տուրուլար: Հէր
քէս պիր պալթա չըգարարագ վէ
քէնտիսի իշին պիր աղաճ սէշէրէք
օնու քէսմէյէ չալըլըր: Պալթալար
պիր պիրի արգասը սըրա աղաճլար
իւղէրինէ էնտիքտէ, աղաճլար տէվ-
րիլմէյէ պալարլար: Պու սըրատա
աղաճ քէսէնլէրտէն պիրի պիրտէն
պիրէ ահ ու ֆիղան էտէրէք ըրմա-
ղըն սույունա պագմաղա պալար, հէ-
փիսի տախի օնուն էթրաֆընա պիրի-
քէրէք սույուն իշինէ պագարլար: Պէօ-
յիլլին քէիսի պիր աղաճտան տալ
քէսիպ ըրմաղա աթար: Տէրագապ օ
ֆիղան էտէն կէնճ աչաղը էյիլէրէք
սույուն իշինտէն պիր շէյ ալըր, վէ
պու ալտըղը շէյ իլէ զանն էտէրսին-
քի միւթէսէլլի օլուր, տիկէրլէրի տա-
խի պունա չօղ թէհաճիւպ էտէրլէր:
Պու պիր պէօյիլլէք առէմէր քիմէր ի-
տիլէր, օնլարըն քէիսի քիմ իտի, ըրմա-
ղըն իսմիլնէ իտի, պու հիքն պէ Բիթա-
պը շէրիֆին նէրէսինտէ պուլունուր:

ԹԱՎՈՒԳ ՎԷ ՓԻԼԻՃԼԵՐ

Ստեփան գունտուրաճը շայիրտի օլուսլ, ուսթասընըն էվինտէ տու-
րուր իտիւ Ուսթասընըն գարըսը, Եւ-
դիկ հանըմ Ստեփանը ասլա սէվմէզ
իտիւ Պիր կիւն Եւդիկ հանըմըն պիր
թաւուղու զայսլ օլարագ, Ստեփան
օնու չալըսլ պայըըն իւսթիւնտէքի
քէօյտէ օթուրան վալիտէսինէ կէօ-
թիւրտիւ տէյիւ չիւսհէ էթմիշ օլ-
տուղունտան, Եւդիկ հանըմ Ստե-
փանա գարը չօգ հիտտէթլէնմիշ ի-
տիւ Ստեփան էյի պիր օղլան օլուսլ,
թաւուղ չալմազ իտիւ . վէ Եւդիկ
հանըմ օնու խըրսըզ եէրինէ գօմսը
օլտուղու իչիւն սէֆիլ չօճուգ չօգ տ-
ճընըր վէ ալթ իւսթ օլուր իտիւ .
Ստեփան պիր կիւն , գօնչուլարըն
պիրի օլան Ագապի հանըմա, « Պու-
րատան չըգըսլ կիտէճէյիմ » տէտիւ
Ագապի հանըմ օնա « Նէրէյէ կիտէ-
ճէքսին » տէյիւ սիւալ էթտիւ « Նէ-
րէյէ օլուրսա օլտուն կիտէճէյիմ .
պէնի խըրսըզ զանն էտէն պիր քիմ-
սէնին եանընտա արթըգ տուրամամ »
տէտիւ :

Ագապի հանըմ, « Եօլ թէղքիւրէսի-
նի վէ եօլ իչիւն ադչէյի նէրէտէն
պուլաճագսըն » տէյիւ օնա սիւալ
էթտիւքտէ, Ստեփան, « Կիտէճէյիմ »
տէտիւ Ագապի հանըմ, « Խայըր, էօյլէ
օլմազ . պէօյլէ պիր տիւլանէլիք էթ-
մէ . խըրսըզ օլմատըղըն իսպաթ է-
տէնէ գատար սապր էտիսլ, պուրա-
տա տուրմալըսըն » տէտիւ Ստեփան,
« Ամա Եւդիկ հանըմ պէնի խըրսըզ



ՂԱՅՊ ՕԼԱՆ ԹԱՎՈՒԳ

զանն էթտիլի հալտէ պէն նէ եա-
փապիլիւրիմ . զանն էտէրիմ քի թա-
վուգ Եւդիկ հանըմըն չիւքին չէհ-
րէսինտէն գօրգարագ պրագտը կիթ-
տիւ, Ֆագաթ պունու նասըլ իսպաթ
էտէպիլիւրիմ, վէ պէնի տիւնեանըն
էն եարամազ կիւնահքեարը մագա-
մընտա թուլթուղլարը հալտէ պէօյ-
լէ պիր էվտէ նասըլ տուրապիլիւրիմ »

ՊՈՒԼՄԱՏԸՄ ՊԵՆ ԻՍԹԻՐԱՀԱԹ

աօն

1. Ա. Միսլի սէյեաճ տօլաշտըմ դէմինտէ, Պուլմատըմ պէն իսթիւրահաթ .
Բ. Հիւզն պուլտուլ հէր մէվսիմտէ, մէնզիլտէ, Անճագ կէօք տէ վար տըր րահաթ .

Գ. Պու կէօզլէ-րիմ Յի-սու-սու կէօք-թէ-ճէք . Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .

Դ. Եէվ - մի մէ-սուտ հէր հալ - տէ կէ-լէ -ճէք , Օլ տէմ կիւնահ ու ֆէ - սատ կիւտէ-ճէք .

տէտիւ Ագապի հանըմ օնա, « Սէն
պուրատան գաշար իտէն, հէր քէս
սէնի խըրսըզ զանն էտէճէք . Ֆագաթ
պուրատա տուրուսլ, իչինէ տէվամ
էտէճէք օլուր իտէն, Ալլահ պիր կիւն
սէնին սուչսուղ օլտուղունու մէյտա-
նա չըգարաճագ » տէտիւ : Ստեփան,
« Ալլահ պէնիմ իչիւն էօյլէ պիր շէյ
եալիմազ » տէյիւ իչինէ կիթտիւ :

Իքի հաթթա սօնկրա պիր սապահ
էրքէն Ագապի հանըմ եադըն պիր
պաղչէտէն Ստեփանը չաղըրմազտա
իտիւ Ստեփան փէնչէրէնին էօնիւնէ
գօշուսլ, տէօրթ թարաֆա պագտըգ-
տա, Ագապի հանըմը վէ զայսլ օլան
թաւուղու կէօքտիւ : Թաւուղ ար-
գասընա պիր սիւրիւ ուֆագ փիլիճ-
լէր կէզլինիօր իտիւ Ագապի հանըմ
Ստեփանա, « Ալլահ սէնին սուչսուղ-
լուղունու մէյտանա չըգարմազա ի-
նայէթ էթտիւ մի » տէյիւ սիւալ
էթտիւ :

Ստեփան քէնտի լիյագաթընտան
զիյատէ Ալլահըն օնա մէրհամէթ
էթտիլինի օլ վագըթ աննատը, վէ
գօլօչգայա օթուրմագ իչիւն թա-
վուղուն կիզլէնմիշ օլուսլ շիւմտի մէյ-
տանա չըգտըղըն Եւդիկ հանըմա
կէօթէրմէք իչիւն գօշարագ օնու
չաղըրմազա կիթտիւ, Եւդիկ հանըմ
Ստեփան իլէ օլ գատար սէրթ տալ-
րանմասընըն հագգսըզ եէրէ օլտու-
ղունու կէօքէրէք, օլ կիւնտէն իթի-
պարէն օնա քէնտի օղլու կիպի պագ-
մազա պաշլատը, վէ օլ կիւն Ստե-
փան իչիւն խայըըր կիւնէրէ պիր
պաշլանղըճ օլտու :

1. Միսլի սէյեաճ տօլաշտըմ դէմինտէ
Պուլմատըմ պէն իսթիւրահաթ .
Հիւզն պուլտուլ հէր մէվսիմտէ, մէն-
զիլտէ .
Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .
Եէվմի մէսուտ հէր հալտէ կէլէճէք ,
Օլ տէմ կիւնահ ու ֆէսատ կիտէճէք,
Պու կէօզլէրիմ Յիսուսու կէօքէճէք .
Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .
2. Հէր տէմ չէքէրիմ սըգլէթ վէ էլէմ,
Պուլմատըմ պէն իսթիւրահաթ .
Խօշ պիր մէսքէն տէյիլտիր պու ալէմ,
Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .
Նէ միւպարէքտիր Բապպտա էօլէնլէր,
Նէ միւպարէք տիտարըն կէօքէնլէր .
Տէրտլէրինտէն հէմրահաթ պուլուրար .
Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .
3. Ճիւմլէ ալէմ պիր միհնէթ չէօլիւ տիւր,
Պուլմատըմ պէն իսթիւրահաթ .
Էօմրի ֆանիմ կիւնահտան տօլու տուր .
Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .
Պու տէրտլէրին սօնու թէզ կէլէճէք,
Պէնի Յիսուս եանընա ալաճագ,
Կէօզլէրիմտէն եաշարը սիլէճէք .
Անճագ կէօքտէ վար տըր րահաթ .

ԿԷՉԷՆ ԱՅԸՆ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻՆԻՆ
ԱՆԱԽԹԱՐԸ

Շէհիրին իսմի Երուսաղէմ իտիւ,
պու շէհիրին փատիշահը Եզեկիա ի-
տիւ, շէհիրի մուհասէրէ էտէն օրտու
Աօթիլէրին Սենեքերիմ փատիշահը-
նըն օրտուսու իտիւ :

Ամէրիգա միսիօնէրլէրի շիրքէթի Պարաֆընտան
Միւլէլիֆի զաղէթա ձ . Բ . Կրին

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹԳԱԱՐ ԱՐԱՄԵԱՆ
Չաղմագըղար Յակոբեան, խան Նոււմ . 12 .